

OBSAH

Predhovor

(prof. MUDr. Ľudovít Jurga, CSc. – Trnava)

I. VŠEOBECNÁ ONKOLÓGIA

1. Úvod	19
(prof. MUDr. Ľudovít Jurga, CSc. – Trnava)	
1.1. Definícia zhubného nádoru	19
1.2. Vznik, rast a šírenie novotvaru	23
2. Etiopatogenéza zhubných nádorov	40
(prof. MUDr. F. Lešník, DrSc. – Košice)	
2.1. Malígna transformácia normálnej bunky	43
2.2. Fyzikálna karcinogenéza	44
2.3. Chemické karcinogény	46
2.4. Biologické karcinogény	50
2.5. Onkogenetika	55
3. Biológia nádorovej bunky	61
(prof. MUDr. F. Lešník, DrSc. – Košice)	
3.1. Proliferačná kinetika zhubných nádorov a charakter nádorového rastu	61
3.2. Bunková homo- a heterogenita nádoru	62
3.3. Protinádorová imunita	65
4. Epidemiológia zhubných nádorov	70
(doc. MUDr. I. Pleško, DrSc. – Bratislava)	
4.1. Úvod	70
4.2. Deskriptívna epidemiológia	71
4.3. Analytická epidemiológia	84
5. Prevencia zhubných nádorov	90
(doc. MUDr. I. Pleško, DrSc. – Bratislava)	
5.1. Primárna, sekundárna a terciárna prevencia	91
5.2. Premalígne lézie	96
6. Skríning a včasná detekcia zhubných nádorov	100
(prof. MUDr. Ľ. Jurga, CSc. – Trnava)	
6.1. Zásady skríningu v onkológii	100
6.2. Skríning a včasná detekcia medicínsky a spoločensky významných zhubných nádorov	105
7. Diagnostika, staging a monitorovanie chorých v klinickej onkológii	111
(prof. MUDr. Ľ. Jurga, CSc. – Trnava)	
7.1. Diagnostické postupy a princípy	111
7.2. Patomorfologická klasifikácia nádorov	116
7.3. Kodifikácia a stratifikácia pacientov	118
7.4. Metódy monitorovania chorých v onkológii	121
7.5. Rádionuklidové vyšetrenia v onkológii	122

7.6.	Nádorové markery v diagnostike a v monitorovaní chorých v onkológii ...	125
8.	Symptomatologie nádorových onemocnění a akutní stavy v klinické onkologii . (doc. MUDr. H. Kubešová, CSc. – Brno, prof. MUDr. J. Vorlíček, CSc. – Brno)	138
8.1.	Symptomatologie nádorových onemocnění	138
8.2.	Akutní stavy v onkologii	151
9.	Základy rozhodovacích postupov v medicíne a v onkológii	162
	(prof. MUDr. Ľudovít Jurga, CSc. – Trnava)	
9.1.	Metódy hodnotenia vypovedacej schopnosti diagnostických testov	162
9.2.	Problematica „normálnych“, „referenčných“ a „diskriminačných“ hodnôt ...	167
9.3.	Rozhodovací matrix, recepná operačná charakteristická krivka, senzitivita, špecificita, koeficient vierohodnosti, prediktívna hodnota a validita diagnostických testov	168
10.	Zásady chirurgické léčby zhoubných nádoru	175
	(doc. MUDr. Z. Pačovský, CSc. – Brno, doc. MUDr. J. Žaloudík, CSc. – Brno)	
11.	Rádioterapia – technika a metodiky	180
	(prof. MUDr. Ľ. Jurga, CSc. – Trnava)	
11.1.	Základy rádiologickej fyziky, dozimetrie a plánovania liečby žiarením	180
11.2.	Röntgenová terapia	203
11.3.	Liečba vysokoenergetickým žiarením	203
11.4.	Využitie urýchlených častíc v rádioterapii	208
11.5.	Externá rádioterapia	214
11.6.	Systémová rádioterapia	219
11.7.	Rádiofory (uzavreté žiariče)	222
11.8.	Brahyrádioterapia	224
11.9.	Predliečebná príprava	229
11.10.	Termoterapia, fotodynamická liečba, fixácia a rádioterapia kostných metastáz	229
12.	Protinádorová rádioterapia	236
	(prof. MUDr. Ľ. Jurga, CSc. – Trnava)	
12.1.	Rádiobiologické predpoklady liečby žiarením	236
12.2.	Fyzikálne a chemické metódy modifikácie účinku rádioterapie	265
12.3.	Indikácie pre protinádorovú rádioterapiu a výsledky liečby	273
12.4.	Tolerancia normálnych tkanív pri rádioterapii a chemoterapii z hľadiska radiačného poškodenia a toxicity chemoterapie	274
13.	Modelovanie rádiobiologických účinkov rádioterapie	308
	(RNDr. P. Matula, CSc. – Košice, prof. MUDr. Ľ. Jurga, CSc. – Trnava)	
13.1.	Historický vývoj modelovania	308
13.2.	Lineárno-kvadratický model	310
13.3.	Zahrnutie procesu reparácie do lineárno-kvadratického LQ-modelu	310
13.4.	Zahrnutie procesu repopulácie do LQ-modelu	312
13.5.	Zahrnutie procesu redistribúcie a reoxygénácie do LQ-modelu	312
13.6.	Koncept biologicky ekvivalentnej dávky (BED)	312
13.7.	Aplikácia LQ-modelu v kontinuálnej a pulzovej brachyterapii	317
13.8.	Izoefektívne schémy	318
13.9.	Dávková tolerancia orgánov verus objemový faktor	318

13.10.	Výpočet pravdepodobnosti kontroly nádoru	321
13.11.	Simulácia „terapeutického pomeru“	324
13.12.	Praktické použitie rádiobiologického modelovania	325
13.13.	Záver	327
14.	Systémová liečba – protinádorová chemoterapia	331
	(prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava, doc. MUDr. J. Mayer, CSc. – Brno, prof. MUDr. J. Vorlíček, CSc. – Brno)	
14.1.	Experimentálne a klinické fázy výskumu a vývoja cytostatík	331
14.2.	Triedenie cytostatík podľa mechanizmu účinku, ich antidotá a protektíva.	333
14.3.	Histokinetické aspekty chemoterapie	361
14.4.	Farmakokinetika a farmakodynamika cytostatík a liekové interakcie v chemoterapii	369
14.5.	Chemosenzitivita a chemorezistencia cytostatík a možnosti ich ovplyvnenia ...	384
14.6.	Metodika chemoterapie, transplantácia kostnej drene a hematopoetické rastové faktory	390
14.7.	Vysokodávkovaná chemoterapie	415
	(doc. MUDr. J. Mayer, CSc., – Brno, prof. MUDr. J. Vorlíček, CSc. – Brno)	
14.8.	Indikácie na chemoterapiu a všeobecné kritériá toxicity	461
15.	Endokrinná terapia nádorů	474
	(doc. MUDr. J. Žaloudík, CSc. – Brno, RNDr. I. Vermousek – Brno)	
16.	Bioterapie nádorů	481
	(doc. MUDr. J. Žaloudík, CSc. – Brno)	
17.	Metodika multimodálnej terapie zhubných nádorov – prednosti a riziká	492
	(prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
17.1.	Primárna multimodálna terapia	493
17.2.	Profylaktické modality (adjuvantná liečba)	501
17.3.	Terapia recidív (relapsov)	503
18.	Komplikácie multimodálnej terapie a podporná liečba v onkológii	505
	(prof. MUDr. J. Vorlíček, CSc. – Brno, doc. MUDr. R. Vyzula, CSc. – Brno, prof. MUDr. V. Krčméry, DrSc. – Trnava, MUDr. A. Demitrovičová, PhD. – Bratislava, doc. MUDr. P. Ševčík, CSc. – Brno, †doc. MUDr. I. Maňka, CSc. – Bratislava, prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
18.1.	Nežádoucí účinky protinádorové chemoterapie, metody jejich prevence, monitorování a léčby	505
	(doc. MUDr. R. Vyzula, CSc. – Brno, prof. MUDr. J. Vorlíček, CSc. – Brno)	
18.2.	Infekcie spôsobené leukopéniou, možnosti prevencie a liečby	525
	(prof. MUDr. V. Krčméry, DrSc. – Trnava, MUDr. A. Demitrovičová, PhD. – Bratislava)	
18.3.	Principy léčby algického syndromu	530
	(doc. MUDr. P. Ševčík, CSc. – Brno, prof. MUDr. J. Vorlíček, CSc. – Brno,)	
18.4.	Rizika manipulace s cytostatiky	566
	(doc. MUDr. R. Vyzula, CSc. – Brno, prof. MUDr. J. Vorlíček, CSc. – Brno)	
18.5.	Neoverené liečebné metódy v onkológii a ich riziká	370
	(†doc. MUDr. I. Maňka, CSc. – Bratislava, prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	

19.	Posudzovanie liečebnej odpovede a kritériá hodnotenia výsledkov terapie	576
	(prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
20.	Klinické triály v onkológii	579
	(prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
21.	Rehabilitácia v klinickej onkológii	585
	(prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
22.	Psychosociálne aspekty v onkológii	588
	(prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
22.1.	Komunikácia lekár – chorý	589
22.2.	Vývojové fázy akceptovania nádorového ochorenia	590
22.3.	Otázka pravdivosti v komunikácii lekár – chorý, príbuzní	590
22.4.	Psychoterapeutické postupy	591
22.5.	Problematika psychickej záťaže lekára a zdravotníckeho personálu	592
22.6.	Starostlivosť o zomierajúcich chorých	592

II. ŠPECIÁLNA ONKOLÓGIA

1.	Úvod	595
	(prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
2.	Hematologická onkológia	596
2.1.	Akútne leukémie	596
	(prof. MUDr. I. Koza, DrSc. – Bratislava)	
2.2.	Chronické leukémie	602
	(MUDr. E. Krahulcová, CSc. – Brno, prof. MUDr. J. Vorlíček, CSc. – Brno)	
2.3.	Hodgkinův lymfom	611
	(MUDr. I. Vášová – Brno, prof. MUDr. J. Vorlíček, CSc. – Brno)	
2.4.	Nehodgkinské lymfomy (NHL)	621
	(MUDr. I. Vášová – Brno, prof. MUDr. J. Vorlíček, CSc. – Brno)	
2.5.	Monoklonální gamapatie	636
	(prof. MUDr. Z. Adam, CSc. – Brno, prof. MUDr. J. Vorlíček, CSc. – Brno)	
3.	Mezenchýmové solídne nádory	646
3.1.	Sarkómy mäkkých tkanív	646
	(prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
3.2.	Kostné sarkómy	652
	(prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
4.	Neuroektodermové a neurogénne nádory	659
	(prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
4.1.	Malígný melanóm	659
4.2.	Nádory centrálného nervového systému	668
5.	Karcinómy	683
5.1.	Nádory hlavy a krku	683
	(prof. MUDr. J. Bilder, CSc. – Brno, prof. MUDr. R. Kostřica, CSc. – Brno, prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
5.1.1.	Oblasť orofaciální	683
	(prof. MUDr. J. Bilder, CSc. – Brno, prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	

5.1.2.	Otorinolaryngologická oblasť	704
	(prof. MUDr. R. Kostřica, CSc. – Brno, prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
5.2.	Nádory pľic, pleury a mediastína	732
	(doc. MUDr. J. Skřičková, CSc. – Brno, prof. MUDr. J. Vorlíček, CSc. – Brno)	
5.2.1.	Bronchogenní karcinóm	733
5.2.2.	Jiné maligní pľicné nádory	750
5.2.3.	Benigní pľicné nádory	752
5.2.4.	Nádory pleury	752
5.2.5.	Nádory mediastína	754
5.3.	Karcinóm prsníka	767
	(prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
5.4.	Nádory endokrinních žľáz	797
	(MUDr. Y. Pospíšilová – Brno, prof. MUDr. J. Vorlíček, CSc. – Brno)	
5.5.	Karcinómy tráviaceho systému	809
	(prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
5.6.	Nádory uropoetického ústrojenstva	839
	(prof. MUDr. D. Ondruš, CSc. – Bratislava, prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava, doc. MUDr. L. Valanský, CSc. – Košice)	
5.6.1.	Nádory obľičky	839
5.6.2.	Nádory obľičkovej panvičky a močovodu	847
5.6.3.	Nádory močového mechúra	851
5.6.4.	Nádory močovej rúry	862
5.7.	Nádory mužských pohlavných orgánov	865
	(prof. MUDr. D. Ondruš, CSc. – Bratislava, prof. MUDr. J. Kliment, CSc. – Martin, doc. MUDr. J. Novák, CSc. – Praha)	
5.7.1.	Nádory testis	865
5.7.2.	Nádory prostaty	877
5.7.3.	Nádory penisu	894
5.8.	Zhubné nádory ženských pohlavných orgánov	900
	(†doc. MUDr. J. Kopečný, CSc. – Brno, prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
5.8.1.	Zhubné nádory ovaria	900
5.8.2.	Zhubné nádory endometria	918
5.8.3.	Karcinóm děložního čípku	936
5.8.4.	Karcinóm zevních rodidel	957
5.8.5.	Karcinóm vagíny	964
5.8.6.	Gestační trofoblastická choroba	970
5.9.	Karcinómy kůže	978
	(prof. MUDr. L. Jurga, CSc. – Trnava)	
6.	Nádory dětského věku	984
	(doc. MUDr. H. Hrstková, CSc. – Brno)	
7.	Metastázy nádoru neznámé primární lokalizace	1008
	(MUDr. Z. Král – Brno, prof. MUDr. J. Vorlíček, CSc. – Brno)	
Register		1011